

Писмо: Промена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона (Макед Мед Електр С. 2015 Окт 02; 2015; 50012. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>)

Мирко Спироски*

Македонско медицинско електронско списание (ММЕС), Скопје, Република Македонија

Извадок

Цитирање: Спироски М. Писмо: Промена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона (Макед Мед Електр С. 2015 Окт 02; 2015; 50012. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>). Макед Мед Електр С. 2015 Ное 29; 2015; 50018. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50018>

Клучни зборови: писмо; корекција на објавен труд; плагијаризам; Република Македонија.

Кореспонденција: Проф. д-р Мирко Спироски. Институт за имунобиологија и хумана генетика, Медицински факултет, Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Скопје E-mail: mspiroski@mjms.mk

Примено: 26-Окт-2015; **Ревидирано** 06-Ное-2015; **Прифатено:** 27-Ное-2015; **Објавено:** 29-Ное-2015

Печатарски права: © 2015 Мирко Спироски. Оваа статија е со отворен пристап дистрибуирана под условите на Нелокализирана лиценца, која овозможува неограничена употреба, дистрибуција и репродукција на било кој медиум, доколку се цитираат оригиналниот(ите) автор(и) и изворот.

Конкурентски интереси: Авторите изјавуваат дека немаат конкурентски интереси.

Поднесени се забелешки од Институтот за физиологија при Медицинскиот факултет во Скопје за автентичноста, плагијаризмот и другите етички отстапувања во трудот од Драгица Близнаковска Станчев (Макед Мед Електр С. 2015 Окт 02; 2015; 50012. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>) за кои, според нив, треба да се повлече трудот од списанието. По внимателна анализа на сите податоци поврзани со објавувањето на овој труд, како и меѓународните правила и стандарди, потребна е корекција на објавениот труд со отстранување на оригиналната статија и дискретна замена со корегираната верзија според политиката на Македонско електронско списание и меѓународните препораки за вакви случаи, како и со внесување нова дата за објавување.

Letter: Changes in Blood Lactates during Ergometric Testing on Professional Football Players during One Half Season Competitions (Maced Med Electr J. 2015 Oct 02; 2015;50012. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>)

Mirko Spiroski*

Macedonian Medical Electronic Journal (MMEJ), Skopje, Republic of Macedonia

Abstract

Citation: Spiroski M. [Letter: Changes in Blood Lactates during Ergometric Testing on Professional Football Players during One Half Season Competitions (Maced Med Electr J. 2015 Oct 02; 2015;50012. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>)]. *Maced Med Electr J.* 2015 Nov 29; 2015;50018. [Macedonian] <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50018>

Key words: letter; correction of published paper; plagiarism; Republic of Macedonia.

Correspondence: Prof. Dr. Mirko Spiroski, Institute of Immunobiology and Human Genetics, Faculty of Medicine, Ss Cyril and Methodius University of Skopje, Skopje, Republic of Macedonia. E-mail: mSpiroski@mjms.mk

Received: 26-Oct-2015; **Revised:** 06-Nov-2015; **Accepted:** 27-Nov-2015; **Published:** 29-Nov-2015

Copyright: © 2015 Mirko Spiroski. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited.

Competing Interests: The authors have declared that no competing interests exist.

We received a letter with the notes from the Institute of Physiology at the Faculty of Medicine in Skopje about the originality, plagiarism and other ethical deviations in the paper of Dragica Bliznakovska Stanchev (*Maced Med Electr J.* 2015 Oct 02; 2015;50012. <http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>) for which, according them, the paper should be retracted from the journal. After careful analysis of all details connected with the publishing of this paper, as well as international rules and standards, it is necessary to correct the published paper with the removal of the original paper and discrete replacement with the corrected version according the policy of Macedonian Medical Electronic Journal and international guidelines for such cases, as well as inclusion of new publishing date.

Писмо од Стручниот колегиум на Институтот за МЕП физиологија со антропологија, Медицински факултет, УКИМ, Скопје

Почитуван проф. д-р Спироски,

Би сакале да ве информираме дека членовите на стручниот колегиум при Институтот за физиологија, вклучувајќи ги Раководителот на Институтот и Раководителот на Катедрата по физиологија, бевме изненадени од податокот дека во трудот со наслов: "Примена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона", од авторот Драгица Близнаковска Станчев, објавен во Македонското медицинско електронско списание (ММЕС), Волумен 2015, статија ИД 50012, е наведено името на нашата институција, Институт за физиологија, Медицински факултет, Скопје како организатор на горенаведеното истражување во текот на 2014 година. По одржаниот состанок на стручниот колегиум на Институтот за физиологија од 07.10.2015 година, на кој се дискутираше за горенаведениот труд, и заради утврдување на вистината, Ве информираме следното:

1. На Институтот за физиологија во минатото се одредуваа крвни лактати и тоа последен период кога овие биохемиски параметри се работеа беше периодот 2003-2006 година, а во врска со изработката на докторската дисертација на асист. д-р Зоран Ханџиски, кој во тој период беше вработен на Институтот за физиологија. Во архивата на Институтот за физиологија постојат фактури за купени тест траки за изработка на лактати во периодот 2003-2006 година.

Еден дел од анализите беа работени во лабораториите на Институтот, а друг дел на терен, при посета на спортски клубови. Лактатите се изработуваа со крвен анализатор ACCUSPORT, при што Институтот за физиологија поседуваше два ACCUSPORT анализатори, подарок од фирмата Алкалоид. За жал, краток период по финализирањето на работата во врска со докторатот на колегата Ханџиски, под нејасни околности, овие два анализатори нестанаа од Институтот за физиологија. Поради ова, тврдењето на авторот Близнаковска Станчев, вработена како лаборант на Институтот за имунобиологија и хумана генетика, Медицински факултет во Скопје, дека горенаведеното истражување е организирано од страна на Институтот за физиологија со антропологија, Медицински факултет, Скопје, во текот на 2014 година е неточно, и ние се оградуваме од истото.

2. Исто така ве информираме дека Драгица Близнаковска Станчев, никогаш досега не се обратила до стручниот колегиум на Институтот, ниту до Раководителот на Институтот за физиологија, Раководителот на катедрата по физиологија или било кој друг поединец од Институтот за физиологија, ниту во усмена, ниту пак во писмена форма со барање да дозволиме користење на резултати од лактати или од било кои други параметри од лабораториската дејност на Институтот за физиологија, со намена да изработи стручен/научен труд или за било која друга намена.

Почитуван проф. д-р Спироски, покрај тоа што набрзо по објавувањето на горенаведениот труд е извршена корекција во трудот, и како институтција каде е организирано, а се надеваме и спроведено истражувањето на лаборант Близнаковска Станчев, наместо Институтот за физиологија, Медицински факултет во Скопје, е наведена институцијата ПЗУ Кинетикус, Скопје, сепак за нас прашањето каде е организирано и спроведено ова истражување останува отворено, поради следното:

1. Примерокот на испитаници, типот на студијата, постапката за вадење на крв за испитување, лабораториската метода за одредување на крвните лактати, како и податоците од статистичката анализа на лактатите прикажани во трудот на Близнаковска Станчев, објавен во вашето списание (Волумен 2015, статија ИД 50012), во потполност соодветствува, до најмали детали и од збор до збор, со текстот на докторската дисертација на д-р Зоран Ханџиски, која е организирана и изведена на Институтот за физиологија 2003-2006 година (во прилог ви доставуваме фотокопии од одредени делови од докторската дисертација на д-р Ханџиски). Скоро целосното совпаѓање на новообјавен научен текст, со претходно објавен научен текст од друг автор би можело да се окарактеризира како плагијаторство и да биде предмет на разгледување на соодветна Етичка комисија.

Така на пример, слика 2 која е единствениот приказ на резултати во трудот на Близнаковска Станчев и се однесува на промените на лактатите во текот на една натпреварувачка полусезона кај професионални фудбалери за време на максимален ергометриски тест, е во целост идентична со слика 5 на стр. 40 од докторската дисертација на Др. Зоран Ханџиски, со наслов Проценка на мултифакторскиот пристап во следење на тренажниот процес кај професионални фудбалери, Скопје, 2008 година, кое истражување, како што е наведено во дисертацијата на стр. 24 е организирано од страна на Институтот за физиологија со антропологија, Медицински факултет, Скопје (приложени фотокопии).

Доколку е вистина дека истражувањето во трудот објавен во вашето списание под наслов: Примена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона, е организирано од страна на ПЗУ Кинетикус, се отвара дилемата како е возможно и дали воопшто е возможно, авторот Драгица Близнаковска Станчев да дојде до потполно идентични статистички резултати, идентични и до втората децимала, како за вредностите F ($F = 2.41$, и $F = 1.91$), така и за вредностите t ($t = 5.14$ и $t = -2.83$), како што се содржани во докторската дисертација на д-р Ханџиски, организирана од страна на Институтот за физиологија (приложени фотокопии на стр. 40 и 41 од дисертацијата) ?!

2. Исто така, не само прикажаните резултати, туку и голем дел од текстот на трудот на авторот Драгица Близнаковска Станчев, објавен во вашето списание како статија ИД 50012, е идентичен со текстот од докторската дисертација на д-р Зоран Ханџиски, при што и самите можете да се уверите од приложените фотокопии од споменатата дисертација.

Почитуван уредник, проф. д-р Спироски, Ве молиме да извршите увид во оригиналните резултати и целокупната статистика на авторот на трудот Примена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона (статија ИД 50012), заради утврдување на вистината, во која институтција е организирано и спроведено истражувањето, како и проверка на целокупниот текст на горенаведениот труд дали станува збор за плагијат. Доколку дојдете до било какво сознание дека истражувањето во трудот Примена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона, од авторот Драгица Близнаковска Станчев, објавен во вашето списание како статија ИД 50012, е организирано и спроведено од Институтот за физиологија, Медицински факултет, Скопје и дека трудот е плагијат кој кореспондира со докторската дисертација на Др. Зоран Ханџиски, Ве молиме истиот да биде повлечен од вашето списание.

Имајќи во предвид дека и Вие постојано се залагате и сте еден од најголемите поборници против плагијаторството, се надеваме дека ќе излезете во пресрет на нашето барање.

Со почит од,

Стручниот колегиум на Институтот за МЕП физиологија со антропологија, Медицински факултет, УКИМ, Скопје

Раководителот на Институтот за физиологија,
Проф. д-р Лидија Тодоровска, с.р.

Одговор од проф. д-р Зоран Ханџиски

Почитувани,

Би сакал да ве информирам дека Драгица Близнакова Станчев побара од мене информација за лактатите и нивната динамика кај спортисти бидејќи сака да прави труд од таа област, поврзано со нејзините студии. Јас и ги дадов моите истражувања и резултати од мојот докторат, кои во еден дел се поврзани со лактатите кај фудбалери, посочувајќи и истовремено литература за овој проблем.

Јас немам никаква поврзаност со нејзините студии, ни како ментор ни како професор, ниту пак имам било какво влијание и ингеренции за нејзините евенутални објавувања и однесувања во таа насока

Со почит

Д-р Зоран Ханџиски

Одговор од Главниот и одговорен уредник на ММЕС

Почитувана проф. д-р Лидија Тодоровска,

Почитуван проф. д-р Зоран Хаџиски,

Преку официјалната ВЕБ страница на Македонско медицинско електронско списание (ММЕС) беше поднесен труд за објавување од Драгица Близнаковска Станчев. Во првото рецензирање беше предложено да се скупи текстот од воведот (од 6675 зборови на 4363 зборови), да се исфрлат неколкуте непотребни прилози (вкупно шест слики и една табела) и да се преработи текстот според правилата на ММЕС. Авторот ги направи бараните измени и почна техничката подготовка на трудот. После корекциите на пробниот отисок од страна на авторот, трудот е објавен во ММЕС со ИД 50012 [1].

Веднаш по објавувањето добив писмо од авторот со образложение дека вработените од Институт за физиологија, Медицински факултет, Скопје забележуваат дека трудот не е работен на институтот и таа предлага, во консултација со проф. д-р Зоран Ханџиски, да се корегира текстот со тоа дека трудот е изработен во ПЗУ Кинетикус, Скопје. Бидејќи, тоа е небитна поправка и значајно не ја менува содржината на текстот, поправката веднаш беше внесена, а трудот заменет со корегираниот текст.

Слика 1: Резултат од испитувањето плагијаризам на трудот од Близнаковска Станчев Д, 2015 [1]

Во писмата од проф. д-р Лидија Тодоровска и проф. д-р Зоран Ханџиски се наведени неколку точки кои бараат анализа, објективен одговор и соодветна постапка во ММЕС.

Во писмото е наведено дека лабораториските испитувања за лактати се вршени на Институт за физиологија, Медицински факултет, Скопје, а не во ПЗУ Кинетикус, Скопје (како што стои во корегираниот труд). Изјавата каде е работен трудот ја дал проф. д-р Зоран Ханџиски (сопственик на ПЗУ Кинетикус, Скопје) и поради тоа, беше направена соодветната корекција во трудот.

Битна забелешка е дека резултатите на слика 2 од трудот се идентични со тие објавени во докторската дисертација од проф. д-р Зоран Ханџиски [2]. Од увидот во докторската дисертација може да се види дека резултатите во овој труд, како и дел од текстот, се содржат во

неговата докторска дисертација. Меѓутоа, за да се направи објективен увид во плагијаризмот, неопходно е да се спореди текстот од објавениот труд со специјални софтвери за откривање прагијаризам и да измери количината на идентични текстови.

Испитување на плагијаризмот преку Cross Check со најсовршениот софтвер iThenticate [3] покажа сличност од 17%, а со внимателна анализа се гледа дека тие произлегуваат од податоците објавени во Македонско медицинско електронско списание (ММЕС). Горната граница за прогласување плагијаризам треба да биде над 50%. Овој труд нема елементи за плагијаризам (види слика 1) во светски рамки.

Паралелна анализа на плагијаризмот преку софтверот од Министерството за наука на Република Македонија [4] покажа сличност од 2.34% и според тоа овој труд нема елементи ниту за македонски плагијаризам (види слика 2).

Слика 2: Резултати од испитувањето плагијаризам на трудот од Близнаковска Станчев Д, 2015 [1] со специјалниот софтвер од Министерството за наука на Република Македонија

Меѓутоа, тоа што во овој труд нема плагијаризам, не значи дека нема етички грешки во неговото објавување на кои треба да се укаже и соодветно да се корегираат.

Првото етичко прашање е каде е работен овој труд. Во објавениот текст треба да се корегира фактот дека трудот е дел од докторската дисертација на проф. д-р Зоран Ханџиски и со тоа јасно ќе се дефинира местото и времето на изработката на овој труд, односно ќе се прифатат фактите на кои укажува проф. д-р Лидија Тодоровска во врска со изработка на овој труд дека е тој изработен на Институт за физиологија, Медицински факултет во Скопје [1].

Второто етичко прашање е дали може да се објави труд од докторска дисертација од друг автор. Ова прашање е комплексно, но најмалку три работи се битни во овој случај. 1) Авторските права врз резултатите од докторската дисертација им припаѓаат подеднакво на институцијата каде што е работена докторската дисертација и на авторот на докторската дисертација. 2) Докторската дисертација не е објавена како целосен труд и според тоа, можат да се објават делови од докторската дисертација, ако се исполнети другите услови (рецензирање, уредување, електронско издавање и слично). 3) Во објавувањето делови од докторската дисертација, учеството на авторите го определува авторот на дисертацијата, кој најмногу знае кој колку придонел во текот на изработката на дисертацијата.

Поради етичкото значење на ова прашање, ја замолив Драгица Близнаковска Станчев да ми ја препрати целокупната електронска комуникација помеѓу неа и проф. д-р Зоран Ханџиски, што таа љубезно ми ја испрати (во случај на потреба можам да ја доставам до официјалните институции). Од електронската преписка се гледа дека таа побарала помош за пишување на труд кој би бил делумно или целосно употребен за нејзиниот специјалистички труд. Проф. д-р Зоран Ханџиски предложил таа да подготви специјалистички труд од неговата докторска дисертација, поради тоа што таа учествувала во дел од испитувањата употребени во неговата докторска дисертација. За таа цел, тој и дал готов текст, база на податоци (во Ексцел формат) и целосен список од литературни податоци. Од тие податоци и од дополнителни податоци Драгица Близнаковска Станчев ја подготвила првата верзија на ракопис поднесена за објавување во Македонско медицинско електронско списание. После првата рецензија, во пробниот отисок се бараа неколку корекции (како на пример, ознаките за статистичка значајност на слика 2). Дел од корекциите во пробниот отисок ги направил проф. д-р Зоран Ханџиски, а другиот дел авторот на објавениот труд [1].

Од доставената електронска преписка е јасно дека во предлогот, во дозволата за објавување, во текстот, во оригиналните и обработените резултати, како и во корекција на пробниот отисок постојано помагал проф. д-р Зоран Ханџиски.

Според мене, проф. д-р Зоран Ханџиски има целосно право на такви постапки затоа што има авторско право врз содржината на својата докторска дисертација и тој може да определи кој друг автор во кој и во колкав дел може да учествува во објавувањето на трудот (заедно со него или без него). Зачудува фактот што во неговиот одговор кон писмото од проф. д-р Лидија Тодоровска наведува сосема поинакви информации и ставови. Ваквите разлики во информациите, ставовите и постапките кон Драгица Близнаковска Станчев веројатно прозлегуваат од поранешните и сегашните соодноси помеѓу Институтот за физиологија при Медицинскиот факултет во Скопје и проф. д-р Зоран Ханџиски, но тие не се во надлежност на главниот и одговорен уредник на едно списание (во случајов на Македонско медицинско електронско списание), а најмалку на авторот на еден труд кој добил дозвола и поддршка за негово објавување. Соодносите и наведените прашања помеѓу Институтот за физиологија при Медицински факултет во Скопје и проф. д-р Зоран Ханџиски би можеле да се разгледуваат на Етички и други комисији на Медицинскиот факултет, Македонското лекарско друштво, Лекарската комора на Македонија и други (ако тоа го сакаат едната или двете вклучени страни).

Македонско медицинско електронско списание е член на International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) [5] и ги следи Препораките за спроведување, известување, корегирање и објавување академска работа во медицински списанија [6]. Оттука, ние сме должни да ги применуваме стандардите во вакви случаи, односно должни сме целосно и непроменето да ги објавиме писмата и да преземеме соодветни мерки за корекција на објавените грешки дефинирани во CrossMark политика [7]. Според оваа политика, малите грешки кои не влијаат врз интегритетот на метаподатоците или врз читателската способност да ја разбере статијата и не вклучува научна грешка или испуштање на дел, ќе бидат корегирани од издавачот во дискреција. Во таков случај, оригиналната статија се отстранува и се заменува со корегирана верзија. Датата на корекција се гледа од забелешката во корегираната статија [8].

Во заклучок, поднесени се забелешки од Институтот за физиологија при Медицинскиот факултет во Скопје за автентичноста, плагијаризмот и другите етички отстапувања во трудот од Драгица Близнаковска Станчев [1] за

кои, според нив, треба да се повлече трудот од списанието. По внимателна анализа на сите податоци поврзани со објавувањето на овој труд, како и меѓународните правила и стандарди, потребна е корекција на објавениот труд со отстранување на оригиналната статија и дискретна замена со корегираниот верзија, според политиката на Македонско електронско списание [7] и меѓународните препораки за вакви случаи [8] и со внесување нова дата за објавување.

Литература

1. Близнаковска Станчев Д. Промена на крвните лактати при ергометриско тестирање кај професионални фудбалери за време на една натпреварувачка полусезона. Макед Мед Електр С. 2015 Окт 02; 2015; 50012:8.
<http://dx.doi.org/10.3889/mmej.2015.50012>
2. Ханџиски З. Проценка на мултифакторскиот пристап во следење на тренажниот процес кај професионални фудбалери: докторски труд. Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински факултет: Скопје, 2008.
3. Kalnins AU, Halm K, Castillo M. Screening for self-plagiarism in a subspecialty-versus-general imaging journal using iThenticate. AJNR Am J Neuroradiol. 2015;36(6):1034-8.
<http://dx.doi.org/10.3174/ajnr.A4234>
PMid:25634717
4. <http://plagijati.mon.gov.mk/>
5. <http://icmje.org/journals-following-the-icmje-recommendations/#M>
6. International Committee of Medical Journal Editors. Recommendations for the conduct, reporting, editing, and publication of scholarly work in medical journals. ICMJE, 2013. [Accessed at <http://www.icmje.org>].
8. PRESERVATION OF THE OBJECTIVE RECORD OF SCIENCE. An STM Guideline. http://www.stm-assoc.org/2006_04_19_Preserving_the_Record_of_Science.doc